

Projectbeschrijving voor de leerkracht

PROJECT *EVEN* VOORSTELLEN

Leerlijn Beeldend | Thema Identiteit | Groep 7 en 8 | September 2018

Klaar voor de start?

- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Download dit document op je computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Kijk ook even op de [Facebookpagina](#) van Cultuuronderwijs op zijn Haags voor meer informatie en het gebruikersplatform.
- ✓ Wil je woorden uit dit project koppelen aan taalonderwijs? Raadpleeg dan de begrippenlijst [via deze link](#).

Inhoudsopgave

1. Informatie.....	1
2. Introductie.....	2
3. Oriëntatie.....	3
4. Opdracht: Ja, dat ben ik.....	5
5. Opdracht: Tags en pieces.....	7
6. Opdracht: Mijn moodboard.....	9

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten.

Wat doen de leerlingen in dit project?

Kun je aan iemand zien hoe iemand is? Zegt uiterlijk iets over je karakter? Kun je met een bepaalde stijl laten zien wie je bent of zou willen zijn? Dit soort vragen zijn de basis voor het onderzoek dat de leerlingen in dit project doen. De leerlingen verbeelden hun onderzoeksresultaten op verschillende manieren en met eigen werk. Ze leren hierbij beeldende begrippen en bekijken voorbeelden uit de beeldende kunst.

Waarom dit project?

Identiteit is een veelomvattend onderwerp en het uiterlijk speelt een grote rol in onze huidige maatschappij. Het is belangrijk dat kinderen ervaren dat het goed is om jezelf te zijn, om eigen te zijn. Het ontdekken hoe je jezelf laat zien is een belangrijk onderwerp in dit project.

Houdingsdoelen

In dit project worden bij de introductie, oriëntatie en opdrachten kennis- en vaardigheidsdoelen benoemd. De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen.

De leerling:

- toont zich nieuwsgierig en proactief;
- kan positief-kritisch reflecteren op eigen werk en op dat van anderen.

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van een bezoek aan een voorstelling of de komst van een [kunstenaar in de klas](#).
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.

Benodigdheden

Bij elke opdracht staat een opsomming van benodigdheden weergegeven.

Algemeen:

- [Standaard materialenlijst](#)
- [Verschillende papiersoorten](#)

Reflectievragen

De reflectievragen bij de fases van het creatief proces kunnen tijdens en na iedere fase met de individuele leerling of de hele groep besproken worden.

2. Introductie

Leerdoelen

De leerling maakt kennis met de begrippen houding, uitsnede, belichting en achtergrond bij foto's.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- benoemt karakteristieke eigenschappen van mensen;
- benoemt uiterlijke overeenkomsten en verschillen tussen geportretteerde mensen.

Benodigheden: n.v.t.

Aan de slag in de klas

Bekijk het werk van (een of meerdere van) de volgende kunstenaars:

- Ari Versluis en Ellie Uyttenbroek: [Exactitudes](#). De twee fotografen hebben jarenlang allerlei groepen mensen gefotografeerd en geclusterd die een bepaalde stijl hebben. Het werk toont aan dat de unieke stijl die mensen denken te hebben, vaak helemaal niet zo uniek is.
- [Rineke Dijkstra](#)
- [Hans Eijkelboom](#)

Bespreek het bekeken werk aan de hand van de volgende vragen:

- Wat kun je vertellen over de eigenschappen van de mensen?
- Wat zijn de overeenkomsten tussen de mensen binnen één serie? Wat zijn de verschillen?
- Springt er iemand uit of juist niet? Wat valt je op?
- Welk gevoel krijg je als je naar de foto's kijkt?
- Wat zou de fotograaf ons willen vertellen met deze foto's?
- Kun je iets vertellen over de compositie, houding, uitsnede, belichting, achtergrond?

3. Oriëntatie

Kennisdoelen

De leerling kent verschillende poses en gezichtsuitdrukkingen.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- ontdekt en benoemt uiterlijke kenmerken van zichzelf en andere leerlingen;
- maakt een portretschets van zijn medeleerling.

Benodigheden

- smartphone of tablet
- pennen
- schrijfpapier

Aan de slag in de klas

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een [filosofisch gesprek](#). Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen:

- Wat is uniek?
- Is ieder mens uniek?
- Is het fijn om uniek te zijn?
- Als je uniek wilt zijn, hoe doe je dat dan?
- Kan een groep uniek zijn?

Oriëntatieopdracht

Doorloop de volgende stappen:

1. Laat de leerlingen met een smartphone of tablet selfies maken. Hierbij nemen ze zoveel mogelijk verschillende poses aan en proberen ze zoveel mogelijk gezichtsuitdrukkingen uit.

De leerlingen letten bij het maken van de selfies op de volgende vragen: Hoe zie ik eruit?
Welke houding heb ik? Welke uitdrukking past goed bij mij?

2. Bespreek met de leerlingen een aantal interessante uitkomsten.
3. Laat de leerlingen elkaar in tweetallen om de beurt tekenen zonder op het papier te kijken.
Zonder te stoppen tekenen ze langzame, doorlopende lijnen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat vond je een leuke pose om aan te nemen?
- Welke gezichtsuitdrukking vond je interessant?
- Wat heb je aan jezelf ontdekt toen je naar je selfie keek?

4. Opdracht: Ja, dat ben ik

In deze opdracht bekijken de leerlingen diverse zelfportretten uit de beeldende kunst. Ze kijken naar uiterlijke kenmerken en leren de verhoudingen in het gezicht. Vervolgens maken ze op basis van een selfie een zelfportret.

Kennisdoelen

De leerling:

- kent beeldende kenmerken van diverse zelfportretten;
- kent de verhoudingen in het gezicht.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- maakt een zelfportret aan de hand van een selfie;
- past de verhoudingen van het gezicht toe in zijn zelfportret.

Benodigdheden

- geprinte selfies
- A5, A4, A3 en eventueel A2 verfpapier vanaf 180 gr. (niet te dun)
- zachte kleurpotloden
- grijze tekenpotloden
- houtskool
- pastelkrijt
- zachte wascokrijtjes (Panda-krijt)
- papierlijm en sterke lijm
- kwasten (dun en dik)
- mengbakjes (plastic afvalbakjes of lege eierdozen)
- potten water (voor het uitspoelen van verfkwasten bij wisseling kleur)
- verfschorten of oude overhemden
- eventueel een föhn

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Ja, dat ben ik

Doorloop de volgende stappen:

1. Bespreek het schema van [verhoudingen in het gezicht](#).
2. Bekijk en bespreek verschillende zelfportretten uit de hedendaagse, moderne en oude kunst. Bijvoorbeeld de werken van:
 - [Frida Kahlo](#)
 - [Charley Toorop](#)
 - [Rembrandt van Rijn](#)
 - [Vincent van Gogh](#)
 - [Philip Akkerman](#)
 - [Rosemin Hendriks](#)
3. Voer een klassengesprek over de verschillende zelfportretten aan de hand van onderstaande vragen.
 - Wat kun je over de afgebeelde persoon vertellen?
 - Welke kleding en/of attributen zie je en wat vertelt dit over de geportretteerde? Waarom heeft de kunstenaar dit denk je zo afgebeeld?
 - Wat valt je op aan: de achtergrond, houding, compositie, uitsnede en lichtval?

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Welke teken- of schilderstijl spreekt je aan?
- Hoe zou je jezelf willen afbeelden?

Uitvoeren: Ja, dat ben ik

Doorloop de volgende stappen:

1. Laat de leerlingen [een selfie maken](#) waarop het hoofd en de schouders zichtbaar zijn. Wijs hen op de achtergrond, kleding, houding, gezichtsuitdrukking en attributen.
2. Print de foto's uit.
3. De leerlingen tekenen of schilderen een zelfportret aan de hand van de selfie.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Waarop heb je gelet bij het maken van de selfie?
- Welke kenmerken heb je in je portret laten zien?

Presenteren: Ja, dat ben ik

De gemaakte werken kunnen op verschillende manieren gepresenteerd worden. Maak een keuze uit onderstaande mogelijkheden.

- Maak een overzicht in de klas van het gemaakte werk. Laat de leerlingen hun eigen werk presenteren aan hun klasgenoten.
- Organiseer in de school een tentoonstelling van de werken en plaats de foto's erbij.
- Fotografeer de gemaakte werken en maak een portrettengalerij voor op de schoolwebsite.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Waar zou jij je werk het liefst ophangen?
- Hoe was het om je werk te presenteren?

5. Opdracht: Tags en pieces

In deze opdracht gaat de leerling onderzoeken wat de functie van graffiti is en aan welke kenmerken een tag of piece moet voldoen. Welke soorten zijn er? Wat is overlapping en hoe wordt kleur ingezet? De leerling ontwerpt en maakt een piece of tag waarin zijn persoonlijke stijl goed terug te zien is.

Kennisdoelen

De leerling:

- kent de begrippen [tag](#) en [piece](#);
- kent de functies van [graffiti](#).

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- ontwerpt een persoonlijke tag;
- verwerkt stijl, kleur en tekst in zijn tag.

Benodigheden

- A4 of A3 tekenpapier (niet te dun)
- grijze tekenpotloden
- linialen
- gummen
- schilderdoek op spieraam en/of houten panelen en/of dik karton
- dikke permanent markers (goede kwaliteit)
- verf

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Tags en pieces

Doorloop de volgende stappen:

1. Bekijk en bespreek verschillende [tags en pieces](#).
2. Bekijk en bespreek [street art](#) en de plaats die deze kunstvorm inneemt in de maatschappij.
3. Vraag de leerlingen om foto's te maken van tags en pieces in hun eigen omgeving.
4. Bespreek vorm, overlapping, kleur, stijl en vormgeving van de tekst.
5. Laat de leerlingen een tag voor zichzelf bedenken.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat heb je ontdekt over de verschillende tags en pieces in jouw omgeving?
- Welke tags en pieces in jouw omgeving spraken je aan?

Uitvoeren: Tags en pieces

Laat elke leerling met potlood [een piece schetsen](#) op basis van een zelfgekozen ontwerp. Vervolgens werken ze deze schetsen verder uit met stift en/of verschillende kleuren verf op stevig papier of karton.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Op welke manier heb je je laten inspireren door de tags en pieces in je omgeving?
- Wat kun je vertellen over je piece?

Presenteren: Tags en pieces

De gemaakte werken kunnen op verschillende manieren gepresenteerd worden. Maak een keuze uit onderstaande mogelijkheden.

- Laat de leerlingen hun piece op een passende plek in school plaatsen.
- Maak foto's van de werken en zet deze op de schoolwebsite.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat kun je vertellen over de tags en pieces van je medeleerlingen?
- Waar heb je je piece geplaatst?

6. Opdracht: Mijn moodboard

In deze opdracht maken de leerlingen een persoonlijk moodboard, een veelgebruikte beeldcollage in de mode- en reclamewereld. Met dit moodboard vertellen ze iets over hun uiterlijk en innerlijk. De leerling stelt zich hiermee voor aan zijn toekomstige brugklas.

Kennisdoelen	De leerling kent het begrip moodboard .
Vaardigheidsdoelen	De leerling maakt een moodboard met behulp van collagetechnieken.

Benodigheden

- scharen
- oude tijdschriften, kranten, folders om uit te knippen
- verzameld materiaal van de leerlingen
- papierlijm en sterke lijm
- stevig papier (200 gram) en/of karton

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren. Aan het eind van deze opdracht staan evaluatievragen die betrekking hebben op het hele project.

Onderzoek: Mijn moodboard

Doorloop de volgende stappen:

1. Bekijk en bespreek verschillende moodboards bijvoorbeeld over [natuur](#) en [vervoer](#).
2. Bekijk en bespreek [collagetechnieken en gemengde technieken](#).
3. Geef de leerlingen de opdracht om een profielbeschrijving te maken. Denk hierbij aan vragen als: wie ben ik, waar woon ik, hoe laat ik mezelf het liefst zien, wat eet ik het liefst, wat is mijn lievelingskleur, wat zijn mijn hobby's, waar kijk en luister ik het liefst naar, wie zijn mijn vrienden, wat wil ik studeren?
4. Laat de leerlingen afbeeldingen verzamelen over wat hen inspireert en die iets zeggen over de identiteit van de leerling.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat is je opgevallen aan de verschillende moodboards?
- Welke afbeeldingen heb je gekozen?

Uitvoeren: Mijn moodboard

Iedere leerling krijgt een stevig A3-vel papier of karton en maakt een collage met de verzamelde afbeeldingen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Welk deel van je identiteit heb je het meest benadrukt met je moodboard?
- Kun je zien in welke stemming je was?

Presenteren: Mijn moodboard

Maak een keuze uit onderstaande presentatiemogelijkheden:

- Maak een tentoonstelling van alle moodboards in de klas. Laat de leerlingen een één-minuutpresentatie bij hun moodboard geven.
- Laat leerlingen hun ouders, familie en/of de leerlingen uit een andere klas rondleiden langs het gemaakte werk.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Werd jouw moodboard direct herkend?
- Hoe was het om je moodboard te presenteren?

Evalueren

Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Wat ben je te weten gekomen over jezelf tijdens dit project?
- Wat ben je te weten gekomen over je medeleerlingen?
- Welk onderdeel van dit project sprak je aan?
- Wat zegt het meest over jezelf: je moodboard, je zelfportret of je piece?

